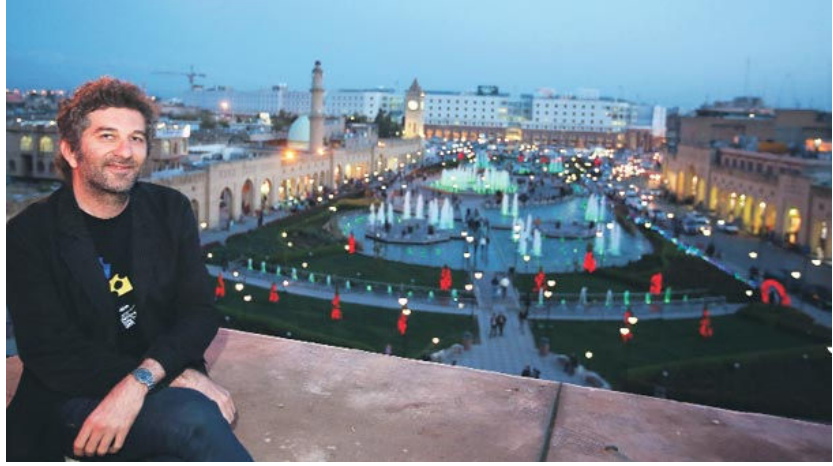

Dođu'da bir Paris daha yükseliyor!

Kuzey Irak'taki Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin başkenti Erbil'e son yıllarda para ve yatırımlar gelince sosyal hayat da hafiften hareketlenmiş. Lüks İtalyan restoranlarından Amerikan kahve zincirlerine, Alman bira evlerinden lüks Osmanlı restoranlarına kadar ne ararsanız var

Erbil'in birkaç kilometre dışındaki Majidi Mall'dayım. Bu lüks alışveriş merkezinin ikinci katındaki kocaman Vakko mağazasını geçip merdivenlerden yukarı çıktığımızda karşınıza bir İtalyan restoranı çıkıyor. Adı Venezia. Terasında hali vakti yerinde olduğu anlaşılın ve birbirlerine pek bakmadan cep telefonlarını karıştıran, bu bakımdan da oldukça şehirli olduğunu düşündüğüm genç bir çift, bir Amerikalı grup, bir Arap ailesi ve muhtemelen öğlen yemeğine çıkmış bir grup kadınlı erkekli beyaz yakalı Kürt ve Arap var. "Dört mantarlı pizza mı söylesem, yoksa lazanya mı?" gibi mühim meselelerle uğraşıp bir yandan Bangladeşli garsona internet şifresini sorarken telefonum çaldı. Arayan arkadaşım "Neredesin telefonum bir garip çalıyor?" dedi. "Erbil'deyim" dedim, "Restorandayız tam sipariş verecektim." "Nasıl yani, orada restoran var mı?"

Pek fazla şey bilmiyoruz

Neden? İnsanlar merak ediyor; "ne işin var Erbil'de?" İşte nedeni bu. Türkiye'ye komşu, Irak Kürdistan Bölgesel Hükümeti tarafından yönetilen Irak Kürdistan'ının başkenti Erbil'de bir buçuk milyondan fazla insan yaşıyor. Giderek gelişiyor, giderek büyüyor ve biz bu şehir hakkında pek fazla şey bilmiyoruz. Bir zamanlar bize "Siz deveye biniyorsunuz değil mi" diyen kibirli Batılılara ne kadar sinir olduğumuzu hatırlatırım. Aynıısını ben yapmayayım istedim. Erbil'e gittim. Bugüne kadar siyaset yazarları o bölgeye gitti, siyaset yazdı, süreç yazdı. Ben de gidip sokaklarda neler oluyor Erbilli ne yiyip ne içiyor, nereye gidiyor, ne yapıyor ona bakayım bari.

Develere binilmiyor!

Efendim, Erbil'de develere binilmiyor. Toz toprak yollarda aceleyle giden eski püskü ciplerin arkasından sarkan eli silahlı peşmergeler falan da yok. Bu tip görüntüler galiba geride kalmış. Burada alışveriş merkezleri, kafeler, restoranlar, lüks toplu konutlar, beş yıldızlı oteller, milyar dolarlık ticaret kompleksleri ve konut yatırımları var. Tabelalar baştan aşağı Türk. İçilen biradan, rakıdan, giyilen pantolona, gömleğe, oturlan konuta, perdeye, mobilyaya, kahveye, kebaba, izlenen kanala kadar her şey... İstikbal, Taç, Özbay Mobilya, Merinos, İkbal Baklava, Kütayha Porselen, Vestel, Beko, Kale Seramik say say bitmez... Shrosh Caddesi Erbil'in geniş caddelerinden biri. Şirinevler'den ya da mesela Çağlayan'dan buraya ışınlarsanız farkı anlamazsınız. Shorsh Kürtçe'de 'ayaklanma' demek. Kürtler ayaklanmış, Irak içinde kendi

Kürdistan'larını kurmuş olabilirler. Ama bu caddenin adı bence Türk caddesi olmalı. Her şey Türk çünkü.

En sevilen isimler arasında olan Şener Şen'den Kemal Sunal'a (Türk filmleri burada Kürtçe dublajla oynuyor), Polat Alemdar'dan, Memati'den İbrahim Tatlıses, Hakkı Bulut ve Müslüm Baba'ya, Efes birasından Yeni Rakı'ya Türk popüler kültürünün bu bölgedeki varlığı hayli etkileyici. Türk haber kanalları da çokça seyrediliyor. Özellikle süreçle ilgili haberler ve tartışmalar.

Kürtler buraya kısaca Kürdistan diyorlar (her sefer Kürdistan Bölgesel Yönetimi demiyorlar elbette). Ve şunu söyleyebilirim, Kürdistan kültürel açıdan çoktan Türkiye'nin bir parçası olmuş gibi duruyor.

Hayat AVM'lerde geçiyor

Irak Kürdistan'ında yaşıyorsanız bir arabanız olsa iyi olur. Toplu ulaşım zayıf. Toyota Land Cruiser'lar standart. Biraz forslu ya da önemli biriyse bir Lexus'unuz ya da Chevrolet cipiniz var demektir. Polisler son model Land Rover'lar kullanıyor. Sade vatandaşın yeni zenginleşen orta direk kesimi Toyota'ya takılıyor. Fakirleştikçe eski model Mazdalara Nissan'lara kayıyor ibre. Avrupa arabaları sıcaklarda hararet yaptığından burada neredeyse bütün arabalar Japon. Kuzey Irak'ta araba önemli.

Hayat alışveriş merkezlerinde geçiyor. Her yer Mall. Halen inşaatı devam eden en az bir düzine daha alışveriş merkezi var. Royal Mall en yenileri. Majidi Mall lüks, Family Mall ise popüler. Şehir içinde olduğundan herkes burada. Kocaman bir alana kurulu. İçindeki Carrefour'u geçiyorum. Girer girmez bir Mado var. Sahibi türkücü Rojin. Ara sıra geliyormuş dükkana. Hemen karşısında Roberts Coffee. Ardında muhtelif Türk giyim markaları, bir kadın kuaförü, muhtelif elektronik ürün satan mağazalar... Fiyatlar ABD düzeyinde.

Türkçe anlaşmak kolay

Erbilliler'in büyük kısmıyla Türkçe rahat anlaşsınız. Ama hepsi Türkçe bilmiyor, daha ziyade ticaret İngilizcesi bu. Ortalama Türk insanı ne kadar İngilizce biliyorsa, ortalama Kürtün de Türkçesi o kadar. Para birimi dinar. Ama burada dolarınız varsa sırtınız yere gelmez. 10 dolar 11 bin 500 dinar.

Mesela ortalama bir meyhane kıvamında olan ender içkili yerlerden Hawler lokantasına gidip (Hawler Erbil'in Kürtçedeki adı) bir küçük rakı (burada yeni rakı ve uzo makbul, ben uzo tercih ettim) iki şalgam, biraz meze (cacık, domatesli ezme, humus, salata fazla çeşit yok) birer de kebab yediniz mi 40 bin dinar tutuyor. Hawler lokantasına giderseniz aklınızda olsun balık da var ama yavan. Ve erkek erkeğe gidenler erkekler koğuşu gibi bir bölümde yemek yemek zorunda kalıyor. Tabii ki her yerde sigara içiliyor, ortam dumanaltı.

Memati'li açılıştaki izdiham

Türk dizileri çok izleniyor. Kurtlar Vadisi çok popüler. Memati karakterini oynayan Gürkan Uygun birkaç yıl önce Güllüođlu Baklavaları'nın şubesinin açılışına gelmiş. İzdiham olmuş. Bir not: Güllüođlu dükkânı dayanmamış. "Baklavası güzeldi ama kilosu 45 dolardı. Burada 30 dolara her çeşit baklava var" dedi bir Erbilli arkadaş.

Berberlik bizim işimiz!

Berber sektöründe bir numarayız. Antalya Barber, İstanbul Barber, İzmir Barber, Hatay Barber, Türk Barber... Burada saç baş şekilli güzel olsun diye düşünüyorsanız gitmeniz gereken yer bir Türk berberi. İster lüks bir alışveriş merkezinde, ister arka sokaklarda her yerde berber bulmak çok kolay. Kapıda saç modelleri var. Sarışın mavi gözlü Hollywood yıldızlarının resmlerinin yanında İsmail YK var. Onun saçı da çok beğeniliyor. Şehrin tarihi merkezinin bulunduğu Erbil Kalesi civarında dolaştığımızda göreceğiniz en "janjanlı", ışıklı mekanlar buaları. İçeride onlarca Kürt genci son model saçlarının yapılmasını bekliyor. Küçük birer İsmail YK ya da İlhan Mansız olarak dışarı çıkıyorlar. Ada Cafe, Royal Mall'un popüler mekânı. İstiklal Caddesi'ndeki bildiğimiz Ada Cafe'nin şubesi. Çayını kahveni alıp geniş koltuklarında saatlerce oturabileceğin, laptop'unla çalışıp kitap okuyabileceğin rahat koltuklarla bezeli, dilerse duvardaki dev ekranlarda sabahdan akşama Digtürk şöminesini izleyebileceğin bir mekân. Aynen Türkiye.

Erbil'in 'İstinye Park'ı

Şehrin biraz dışında yer alan Majidi Mall'un açık otoparkında Hummer'lar, Mercedes'ler, BMW'lar ve son model muhtelif Amerikan arabaları park etmiş durumda. Buraya arabanızla gelip içerideki Kahve Keyfi, Kebap House, Ottoman Cuisine gibi seçkin yerlerde yemek yiyebilir. Osmanlı'nın her şeyi burada da çok moda. Zeytinyağlılar, tencere yemekler, etli muhtelif öğünler... Açık havadaki teraslarda bunlarla zaman geçirebilirsiniz. İçki yok. Ama alışveriş var. Erbil'in kalburüstü takımı alışveriş ve yemek için buraya geliyor. Vakko'dan Mavi'ye, Benetton'dan Koton'a, İpekyol'a Adilışık'a her taraf marka. Teknoloji marketleri, gözlükçüler, kuaförler... İçindeki 6D sinemada vizyona giren son filmler oynuyor. (6D ne demek gerçekten bilmiyorum). Hem mimari hem de ortam açısından Erbil'in İstinye Park'ı Majidi Mall.

Ghobadi'nin ekibi film çekiyor

Erbil'de her an ilginç insanlarla tanışabilirsiniz. Ben bir film ekibiyle tanıştım. Kürt yönetmen Bahman Ghobadi'nin, geçen ocak ayında aralarında Martin Scorsese, Paul Haggis, Liam Neeson, James Franco, Mila Kunis gibi isimlerin de bulunduğu Hollywood oyuncularının destek verdiği bir kampanyayla hapisten kurtulan kardeşi Behrouz Gohbadi'nin oyuncularını da benim gibi Ada Cafe'de zaman geçiriyordu. Almanya ve Türkiye'den Kürt oyuncular Erbil'e iki saatlik mesafede bir sette film çekiyor. İki aydır oradalar, ara sıra şehre geldiklerini söylüyorlar. Onlardan biri olan İsmail Yavuzkurt filmden umutlu. Almanya'da oyunculuk yapıyormuş ve kast ajanslarından kendisine gelen Ortadoğulu tipli katil, hırsız ya da terörist rollerinden bıkmış. Bu filmde bir kariyer arıyor kendine. Seneye festivalleri coşturacak bir film

çekiliyor olabilir řu anda Erbil kırsalında haberiniz olsun.

YARIN: Gece hayatında neler oluyor? Hıristiyan mahallesindeki bar turunda neler oldu, go-kart yapıp bira içilen bar hangisi? İbrahim Tatlıses şarkılarıyla coşulan mekan neresi? Böyle heyecanlı şeyler...